

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 11C/74/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112209351
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Král
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2013:1112209351.1

Rozhodnutie

Okresný súd Bratislava I v Bratislave v konaní pred samosudcom JUDr. Branislavom Králom, v právnej veci navrhovateľa: Y. M., bytom V. XX- B. Z., XXX XX Bratislava, občan SR, zastúpený: Hudec, s.r.o., so sídlom Lazaretská 23, 811 09 Bratislava, IČO: 36 855 260, zast. JUDr. Marekom Hudecom, advokátom a konateľom spoločnosti, proti odporcovi: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., takto

rozhodol:

Súd žalobný návrh zamietá.

Odporcovi súd náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa žalobným návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 27.3.2012 domáhal voči odporcovi náhrady škody vo výške 2.999,28,-EUR ako aj náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 13.026,58,-EUR (spolu 16.025,86,-EUR) titulom náhrady za nezákonnú väzbu.

Žalobný návrh odôvodnil tým, že je občanom SR a v období od 28.5.2003 do 23.6.2004 bol vo väzbe v Ústave na výkon väzby na Chorvátskej ulici č. 5 v Bratislave. Obmedzený na svojej slobode bol na základe návrhu okresného prokurátora pre Bratislavu II zo dňa 29.5.2003, sp. zn. X B. XX/XX rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II č.k. XNt XXXX/XX zo dňa 30.5.2003.

Dňa 28.5.2003 o 12.00 hod. bol navrhovateľ zadržaný a príslušný súd uznesením OS BA II č. XNt XXXX/XX zo dňa 30.5.2003 rozhodol o jeho vzatí do väzby s výkonom v ÚZVJS Bratislava.

Dôvodom bolo trestné oznámenie Q. M. (ďalej len "poškodený") voči jeho osobe pre podozrenie zo spáchania trestného činu vydierania v jednočinnom súbehu s trestným činom lúpeže, ktorého sa mal navrhovateľ dopustiť tým, že podľa výpovede poškodeného sa poškodenému v čase od decembra 2001 do 26.5.2003 v Z., na V. U. Č.. XX ako aj na iných miestach v Bratislave a okolí sústavne vyhrožoval, že ho zastrelí, zabije celú jeho rodinu, pričom ho mal ohrozovať nezistenou zbraňou, ďalej sa mu mal vyhrožovať, že ho zoberie na ostrov a tam ho bude mučiť, viackrát ho mal ohrozovať lukom a šablou, pričom mal od neho požadovať finančnú hotovosť vo výške 2.000.000,-Sk. Dňa 26.5.2003 v čase okolo 21 hod. v Z. na M. ulici mal poškodeného pod hrozbou zabitia prinútiť k nastúpeniu do jeho motorového vozidla, odviesť ho na neznáme miesto, pri Dunaji, kde ho mal pod hrozbou násillia prinútiť vydať finančnú hotovosť vo výške 34.000,-Sk, kľúče od bytu a auta poškodeného, následne mal vybrať zo zadnej časti vozidla granát a vyhrožovať sa mu, že ak ujde, tak ho odpáli, potom ho mal udrieť pažbou zbrane do rebier, prikázať mu vystúpiť z vozidla a postaviť sa k stromu, začať strieľať smerom na poškodeného, sústavne sa mu vyhrožovať zničením rodiny, čím mu mal spôsobiť škodu vo výške 34.000,-Sk a zranenie traumy hlavy, bodnú ranu na palci ľavej nohy s presne nezistenou PN.

Sťažnosti navrhovateľa Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesením č. XTpo XX/XX zo dňa 26.6.2003 nevyhovel.

Dňa 14.7.2003 navrhovateľ požiadal o prepustenie z väzby, ktorej OS Bratislava II uznesením č. XNt XXX/XX nevyhovel. Odvolací súd na základe sťažnosti navrhovateľa len zrušil jeden z väzobných dôvodov, avšak z väzby ho neprepustil.

V novembri 2003 navrhovateľ opätovne žiadal o prepustenie z väzby, dňa 24.11.2003, t.j. v posledný deň zákonnej lehoty podala Okresná prokuratúra Bratislava II obžalobu vo veci, v ktorej len zopakovala pôvodné uznesenia o začatí trestného stíhania bez toho, aby zohľadnila výsledky vykonaného vyšetrovania. V dôsledku toho došlo zo zákona i k predĺženiu jeho väzby,

Až uznesením OS Bratislava II na hlavnom pojednávaní konanom dňa 20.4.2004 rozhodol súd o jeho prepustení z väzby na slobodu. KS Bratislava uznesením sp. zn. XTo XXX/XX zo dňa 23.6.2004 zamietol sťažnosť prokurátora a potvrdil prepustenie. Toho istého dňa OS Bratislava II vydal rozkaz na jeho prepustenie.

OS Bratislava II rozsudkom sp. zn. XT XXX/XX zo dňa 17.5.2005 po zhodnotení všetkých dostupných dôkazov navrhovateľa spod obžaloby oslobodil, nakoľko sa v konaní jednoznačne nepodarilo preukázať, že sa skutok, pre ktorý bol stíhaný stal.

Dňa 24.1.2006 KS v Bratislave na základe odvolania okresného prokurátora sa stotožnil s odvolaním, zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu, ako predčasné a vrátil vec súdu I. stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal.

Nakoľko sa obžalobe v konaní nepodarilo preukázať, že sa skutok, pre ktorý bol stíhaný, stal, súd ho opätovne spod obžaloby oslobodil rozsudkom z 11.12.2007. Oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 15.2.2008.

Dôvodom oslobodzujúceho rozsudku bola skutočnosť, že sa žiaden zo skutkov nestal. V dôsledku uvedeného možno uzavrieť, že väzba navrhovateľa v trvaní od 28.5.2003 do 23.6.2004 bola nezákonná.

Navrhovateľ si teda titulom nezákonnej väzby uplatňoval jednak náhradu škody (ušlého zisku - straty príjmov zo živnosti za obdobie väzby vo výške 2.999,28,-EUR) ako aj náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 13.026,58,-EUR.

Odporca vo svojom vyjadrení k žalobnému návrhu žiadal tento ako nedôvodný v celom rozsahu zamietnuť s tým, že vzniesol námietku z premlčania. Mal za to, že právne posúdenie žalovaného nároku spadá pod zákon č. 58/1969 Zb., nakoľko k vzneseniu obvinenia došlo pred 1.7.2004. Podľa ust. §23 zákona š. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy (t.j. škoda za nezákonnú väzbu) sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo konanie zastavené. Keďže navrhovateľ bol oslobodený spod obžaloby rozsudkom OS Bratislava II, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 15.2.2008, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku bola odporcovi doručená dňa 10.6.2009, žaloba na náhradu škody a nemajetkovej ujmy bola súdu doručená dňa 27.3.2012, teda po uplynutí objektívnej jednoročnej lehoty, odporca vzniesol námietku z premlčania.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom právnych zástupcov účastníkov, oboznámením sa s obsahom pripojených listinných dôkazov založených v súdnom spise 11C 74/2012 ako aj ostatným spisovým materiálom z ktorého zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

Skutkový stav nebol medzi účastníkmi sporný, a teda nebolo sporné, že:

Navrhovateľ bol uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. X I. XXXX/XXXX zo dňa 30.5.2003 vzatý do väzby s tým, že väzba sa u obvineného (navrhovateľa) začala dňom zadržania 28.5.2003, započítavala sa od 12.00 hod. a vykonávala sa v ÚZVJS Bratislava. Z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplynulo, že okresný prokurátor pre Bratislavu II návrhom zo dňa 29.5.2003 sp. zn. X B. XX/XX navrhol sudcovi vziať navrhovateľa do väzby, ktorý je stíhaný pre trestný čin vydierania v jednočinnom súbehu s trestným činom lúpeže. Návrh na vzatie do väzby bol odôvodnený tým, že u obvineného je dôvod väzby v zmysle §67 ods. 1 písm. b),c) TP, pretože je daná dôvodná obava, že ponechaním obvineného na slobode by tento pôsobil tak na samotného poškodeného ako aj na svedkov, čo vyplýva aj z toho, že vydieranie trvá dlhší čas, čím by mohlo dôjsť k zmareniu dôkaznej situácie. Rovnako je zrejmé, že vzhľadom na údajnú sumu 2.000.000,-Sk, ktorá doposiaľ nebola obvinenému vrátená, bude pokračovať v obdobnom nátlaku na poškodeného a tým aj pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Súd následne ustálil, že obvinený (navrhovateľ) je stíhaný pre závažné trestné činy, ktorých spáchanie jednoznačne popiera a zo spáchania ktorých je v súčasnom štádiu trestného konania v prevažnej miere usvedčovaný práve poškodeným. Vzhľadom na charakter trestnej činnosti, hrozí odôvodnená obava, že v prípade prepustenia obvineného na slobodu by sa tento pokúsil pôsobiť na poškodeného v snahe dosiahnuť zmenu jeho výpovede a seba zabezpečiť priaznivé postavenie v rámci trestného konania. Takisto je vzhľadom na uvedené dôvodné predpokladať, že obvinený by v prípade prepustenia na slobodu pokračoval v páchaní trestnej činnosti a to jednak v úmysle pôsobiť na poškodeného a takisto v snahe dosiahnuť vrátenie údajného dlhu.

Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal navrhovateľ sťažnosť o ktorej rozhodoval Krajský súd v Bratislave s tým, že tento uznesením č. XTpo XX/XX zo dňa 26.6.2003 sťažnosti nevyhoveli.

Dňa 14.7.2003 navrhovateľ požiadal o prepustenie z väzby, ktorej OS Bratislava II uznesením č. XNt XXX/XX nevyhoveli. Odvolací súd na základe sťažnosti navrhovateľa len zrušil jeden z väzobných dôvodov, avšak z väzby ho neprepustil.

V novembri 2003 navrhovateľ opätovne žiadal o prepustenie z väzby. Dňa 24.11.2003, t.j. v posledný deň zákonnej lehoty podala Okresná prokuratúra Bratislava II obžalobu vo veci. V dôsledku toho došlo zo zákona i k predĺženiu väzby.

Uznesením OS Bratislava II na hlavnom pojednávaní konanom dňa 20.4.2004 rozhodol súd o prepustení navrhovateľa z väzby na slobodu. Dôvodil tým, že na hlavnom pojednávaní dňa 20.4.2004 obžalovaný požiadal o prepustenie z väzby, ktorú odôvodnil tým, že voči nemu už poškodený nemá žiadnu podližnosť, nakoľko pohľadávku postúpil na inú osobu, rovnako poukázal, že poškodený je toho času tiež vo väzbe a teda nemá voči komu pokračovať v trestnej činnosti. Súd po preskúmaní žiadosti dospel k záveru, že žiadosť o prepustenie z väzby je dôvodná, i keď samotné postúpenie pohľadávky nezakladá zbavenie sa trestnej zodpovednosti. Súd dospel k záveru, že dôvody väzby v ďalšom pominuli.

Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. XTo XXX/XX zo dňa 23.6.2004 zamietol sťažnosť prokurátora a potvrdil prepustenie navrhovateľa z väzby. Toho istého dňa OS Bratislava II vydal rozkaz na jeho prepustenie.

V konaní pred súdom OS Bratislava II rozsudkom sp. zn. XT XXX/XX zo dňa 17.5.2005 po zhodnotení všetkých dostupných dôkazov navrhovateľa spod obžaloby oslobodil, nakoľko sa v konaní jednoznačne nepodarilo preukázať, že sa skutok, pre ktorý bol stíhaný stal.

Dňa 24.1.2006 KS v Bratislave na základe odvolania okresného prokurátora sa stotožnil s odvolaním, zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu, ako predčasné a vrátil vec súdu I. stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal.

Nakoľko sa obžalobe v konaní nepodarilo preukázať, že sa skutok, pre ktorý bol stíhaný stal, súd navrhovateľa opätovne spod obžaloby oslobodil rozsudkom z 11.12.2007 ("..nebolo jednoznačne preukázané, že sa stal skutok pre ktorý je obžalovaný stíhaný..."). Oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 15.2.2008.

V dôsledku uvedeného možno uzavrieť, že väzba navrhovateľa trvala od 28.5.2003 do 23.6.2004.

Vzhľadom na odporcom vznesenú námietku z premlčania, súd bol v prvom rade povinný sa zaoberať touto námietkou.

Podľa § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona (1.7.2004) a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi, ktorým je zákon č. 58/1969 Zb.

Podľa § 1 zákona č. 58/1969 Zb. (ďalej len "zákon č. 58/1969 Zb."), štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli. Tejto zodpovednosti sa nemožno zbaviť.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený.

Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody nemá ten,

a) kto si väzbu zaviniť sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia,

b) kto bol spod obžaloby oslobodený alebo proti komu bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný alebo že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak však ide o rozhodnutie vydané v trestnom konaní proti osobám podliehajúcim vojenskej súdnej právomoci, je týmto orgánom ústredný orgán, ktorý vykonáva správu vojenských súdov. V ostatných prípadoch je týmto orgánom,

a) ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Československej socialistickej republiky, federálny ústredný orgán, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané,

b) ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Českej alebo Slovenskej socialistickej republiky, ústredný orgán republiky, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané, a ak niet takéhoto ústredného orgánu, Ministerstvo spravodlivosti; to platí aj v prípade, keď nezákonné rozhodnutie vydal orgán spoločenskej organizácie (§ 1 ods. 1).

Podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb., ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa ustanovenia § 20 zákona č. 58/1969 Zb., pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

Podľa ustanovenia § 23 zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené.

Podľa ustanovenia § 22 ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb., ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie.

Podľa § 442 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len "Občiansky zákonník") uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Podľa § 443 Občianskeho zákonníka pri určení výšky škody na veci sa vychádza z ceny v čase poškodenia.

Podľa §444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

V prvom rade si treba uvedomiť, že navrhovateľ svoj nárok odvodzuje od zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe. Nakoľko k rozhodnutiu o väzbe došlo za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t.j. rozhodnutím OS Bratislava II zo dňa 30.5.2003) na nároky zo zodpovednosti za škodu tým spôsobenú je potrebné aplikovať zákon č. 58/1969 Zb. (viď prechodné ustanovenie zákona č. 514/2003 Z.z. - konkrétne §27 ods. 2).

V tomto prípade nárok na náhradu škody vzniká za splnenia podmienky, že proti poškodenému (ktorý bol vo väzbe) bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol spod obžaloby oslobodený a zároveň, že si väzbu nezavinil sám (najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia), alebo bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný alebo že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.

V danom prípade navrhovateľ splnil podmienku, že bol spod obžaloby oslobodený, a pokiaľ ide o druhú z podmienok (že si väzbu nezavinil sám), túto súd bližšie neskúmal, keďže dospel k záveru, že nárok navrhovateľa je premlčaný.

Súd mal teda za to, že ak by aj navrhovateľ spíňal všetky zákonné predpoklady pre odškodnenie za väzbu, súd by mu ho nemohol priznať, nakoľko jeho nárok nebol včas uplatnený na súde a teda ide o nárok premlčaný (pričom odporca riadne vzniesol námietku z premlčania).

K uvedenému súd dospel nasledovne:

Podľa ustanovenia § 23 zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy (kde radíme aj nároky za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe) sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené.

V predmetnom prípade oslobodzujúce rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.2.2008, čo napokon nebolo medzi účastníkmi sporné, a nepochybne to vyplýva aj z doložky právoplatnosti vyznačenej na rozsudku OS Bratislava II zo dňa 11.12.2007 sp. zn. XT XXX/XX.

Je potom zrejmé, že jednoročná lehota začala plynúť dňom 15.2.2008 a jej plynutie skončilo dňa 15.2.2009. Navrhovateľ dňa 10.6.2009 doručil odporcovi žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, o ktorej odporca nerozhodol, iba listom zo dňa 25.6.2009 potvrdil jej prijatie a navrhovateľa poučil o možnosti domáhať sa nároku na súde po uplynutí šesť mesačnej lehoty na predbežné prejednanie nároku.

Podľa ustanovenia § 22 ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb., ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie.

Citované ustanovenie upravuje spočívanie premlčacej lehoty počas obdobia predbežného prerokovania nároku, najdlhšie po dobu 6 mesiacov.

Keďže odporca sa v 6 mesačnej lehote (ktorú mal na predbežné prerokovanie nároku) k nároku navrhovateľa nevyjadril (nerozhodol o ňom), je potrebné predmetnú 6 mesačnú lehotu pripočítať k premlčacej lehote (inak povedané premlčacia lehota sa defacto predlžuje o dobu predbežného prerokovania nároku, najdlhšie o dobu 6 - tich mesiacov - ak by odporca o nároku pri predbežnom prerokovaní rozhodol skôr ako uplynula 6 mesačná lehota, tak by sa premlčacia lehota predĺžila len o dobu od doručenia žiadosti do rozhodnutia odporcu, v predmetnom prípade však odporca v 6 mesačnej lehote rozhodnutie neurobil, v dôsledku čoho došlo de facto k predĺženiu premlčacej lehoty o 6 mesiacov).

Z vyššie uvedeného je potom zrejmé, že u navrhovateľa plynula premlčacia lehota na to, aby si nárok uplatnil na súde v trvaní 1 rok a 6 mesiacov, pričom začiatok jej behu je viazaný na právoplatnosť oslobodzujúceho rozsudku.

V tomto smere sa súd nestotožnil s argumentáciou navrhovateľa, že uplatnením žiadosti o predbežné prerokovanie nároku dochádza k prerušeniu plynutia premlčacej doby a následne po uplynutí 6 mesiacov plynie navrhovateľovi nová premlčacia doba, nakoľko uvedené nemá oporu v zákone č. 58/1969 Zb. Súd k uvedenej problematike zaujal výklad (viď vyššie) a má za to, že uplatnením nároku na príslušnom ústrednom orgáne dochádza len k predĺženiu plynutia premlčacej doby o dobu predbežného prerokovania nároku, najviac o 6 mesiacov.

Z vyššie uvedeného potom mal súd za to, že navrhovateľ sa mohol žalobou domáhať svojho nároku najneskôr do 15.8.2009, pričom v tento deň musela byť žaloba súdu aj skutočne doručená (15.2.2008 - právoplatnosť oslobodzujúceho rozsudku, + 1 rok premlčacej lehoty = 15.2.2009 + 6 mesiacov predbežného prerokovania nároku = 15.8.2009).

Navrhovateľ však žalobu doručil súdu až dňa 27.3.2012, teda po uplynutí premlčacej lehoty. Vzhľadom k tomu súd žalobný návrh (bez ďalšieho skúmania opodstatnenosti žalovaného nároku) zamietol.

Súd sa rovnako nestotožnil s argumentáciou navrhovateľa, že na daný prípad je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. o premlčaní. K uvedenému sa súd už vyjadril vyššie, keď mal za to, že k rozhodnutiu o väzbe došlo za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. a teda aj nároky z takéhoto

nezákonného rozhodnutia bolo potrebné posudzovať podľa zákona č. 58/1969 Zb. (viď prechodné ustanovenie k zákonu č. 514/2003 Z.z. - §27 ods. 2). Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že premlčacia lehota na uplatnenie nároku začína plynúť až od právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku, ktorý mohol byť vydaný už za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. Podstatné je, že k vydaniu rozhodnutia o väzbe (nakoľko toto rozhodnutie sa ukázalo ako nezákonné) došlo za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. Napokon aj samotná väzba (a teda aj škoda z nej plynúca, nakoľko táto predstavuje ušlý zisk za obdobie väzby a nemajetkovú ujmu za to, že navrhovateľ bol vo väzbe) trvala od 28.5.2003 do 23.6.2004, teda celá väzba bola vykonaná ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (zákon č. 514/2003 Z.z. totiž nadobudol účinnosť až 1.7.2004, teda v čase keď navrhovateľ bol z väzby už prepustený). Keďže aj celé obdobie väzby spadá do obdobia účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., nebol dôvod na to, aby súd na daný prípad aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. o premlčaní.

Napriek uvedenému, ak by sme aj pripustili argumentáciu navrhovateľa o aplikácii ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o premlčaní na daný prípad, aj tak by bol jeho nárok premlčaný.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plyní premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia.

Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8.

Nový zákon č. 514/2003 Z.z. vypustil špeciálnu jednoročnú premlčaciu lehotu na uplatnenie nároku na náhradu škody za väzbu (aj za trest), ktorú pôvodne obsahoval zákon č. 58/1969 Zb v §23., a jednotne stanovil pre všetky nároky 3 ročnú subjektívnu lehotu.

Pri premlčaní práva na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z je teda ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to kratšia subjektívna (3 roky) a dlhšia objektívna (10 rokov). Ich začiatok je upravený odlišne. Tieto dve premlčacie doby začínajú plynúť, plynú a končia sa nezávisle od seba. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plyní druhá premlčacia doba. Analogicky si tu môžeme pomôcť aj úpravou plynutia premlčania (najmä pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej doby) podľa §106 Občianskeho zákonníka.

Napríklad ak odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody uplynie čas uvedený v ustanovení § 106 ods. 1 a škodca v súdnom konaní vznesie námietku premlčania, právo sa premlčalo, aj keď ide o škodu spôsobenú úmyselne. Neprichádza tu už do úvahy objektívna desaťročná premlčacia doba podľa ustanovenia § 106 ods. 2. Podobne je to aj v prípade, ak by ešte boli dané podmienky na plynutie subjektívnej premlčacej doby, ale by už uplynula objektívna premlčacia doba. Subjektívna premlčacia doba totiž môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže presiahnuť.

Subjektívna premlčacia doba je v danom prípade trojročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku poškodeného týkajúcu sa jeho

a) vedomosti o škode (teda nie o protiprávnom úkone či o škodnej udalosti) ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde. Okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o tejto škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním;

b) vedomosti o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, teda o zodpovednom subjekte. Za škodu bude obvykle zodpovedať priamo škodca, ktorý ju spôsobil. V niektorých prípadoch však za škodu môže zodpovedať aj iná osoba, napríklad ak škodu spôsobili zamestnanci právnickej osoby či fyzickej osoby (§ 420) alebo tí, ktorí nemôžu posúdiť následky svojho konania (§ 422 ods. 1), a pod.

Pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o škode a kto za ňu zodpovedá, treba vychádzať z preukázanej skutočnej vedomosti poškodeného o týchto prvkoch (nestačí teda len možnosť dozvedieť sa o nich) a len vtedy začne poškodenému plynúť subjektívna premlčacia doba.

Právo na náhradu škody sa premlčí najneskôr za 10 rokov, odo dňa, keď poškodenému bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda.

Pokiaľ ide o právo na náhradu škody spôsobenej na zdraví, platí len subjektívna premlčacia doba (v danom prípade 3 roky od kedy sa poškodený dozvedel o škode, čo však nie je náš prípad, keďže navrhovateľ si neuplatňoval škodu na zdraví). Vylúčenie objektívnej premlčacej doby (§ 19 ods. 2 in fine) treba so zreteľom na osobitnú povahu týchto práv (škoda môže vzniknúť aj po uplynutí trojročnej alebo desaťročnej doby), ale najmä na požiadavku zabezpečiť poškodeným čo najúčinnejšiu ochranu, považovať za celkom opodstatnené.

Vedomosť poškodeného o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, ako predpoklady začiatku plynutia subjektívnej 3 ročnej premlčacej doby musia byť splnené kumulatívne. O tom, kto za škodu zodpovedá, sa poškodený dozvie vtedy, keď zistí skutkové okolnosti rozhodujúce pre vymedzenie zodpovedného subjektu. O škode sa poškodený dozvie vtedy, keď zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodiť vznik škody a orientačne (približne) aj jej rozsah (tak aby bolo možné prípadne aj určiť aspoň približne výšku škody v peniazoch).

Nie je potrebné, aby poškodený poznal rozsah (výšku) škody presne (napr. na základe odborného posudku), ale v zmysle ustanovenia §106 ods. 1 OZ sa poškodený dozvie o škode vtedy, keď má k dispozícii údaje, ktoré mu umožňujú podať žalobu na náhradu škody na súde, t.j. keď nadobudol vedomosť o rozsahu majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, a to aspoň v približnej sume s možnosťou jej dodatočného spresnenia.

Zákon č. 514/2003 Z.z. (§19 ods. 1) odvíja začiatok plynutia premlčacej doby len od okamihu kedy sa poškodený dozvedel o škode, citované ustanovenie teda nepožaduje súčasne aj vedomosť poškodeného o tom kto za škodu zodpovedá, tak ako je to pri všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa §106 OZ!. Preto zákon vychádza z predpokladu, že od osoby, ktorá má vedomosť o vzniku škody, možno požadovať, aby nárok uplatnila na súde, len čo má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku a výšky škody, na základe ktorých mu vzniká možnosť túto škodu žalovať (actio nata).

V posudzovanom prípade sa navrhovateľ dozvedel o škode, najneskôr skončením väzby (nakoľko po ukončení väzby už mohol vyčíslit' ušlý zisk na zárobku za dobu trvania väzby ako aj nemajetkovú ujmu), t.j. ešte v roku 2004. Za danej okolnosti by potom jeho nárok bol premlčaný (po pripočítaní 6 mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku k trojročnej premlčacej lehote - viď výklad vyššie) cca v decembri roku 2007 resp. najneskôr v januári 2008. Keďže žaloba bola súdu doručená až v marci 2012 bol by nárok rovnako premlčaný.

Rovnako by bol nárok premlčaný, aj v prípade, ak by sme za začiatok plynutia trojročnej premlčacej doby predĺženej o 6 mesiacov predbežného prerokovania nároku, považovali právoplatnosť oslobodzujúceho rozsudku. V danom prípade oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.2.2008 (keďže nadobudol právoplatnosť musel byť navrhovateľovi doručený). Ak k tomuto dátumu pripočítame trojročnú premlčaciu lehotu predĺženú o 6 mesiacov predbežného prerokovania nároku, tak by premlčacia lehota uplynula najneskôr 15.8.2011 (15.2.2008 + 3 roky + 6 mesiacov). Žaloba, ako už bolo uvedené vyššie,

však bola súdu doručená až v marci 2012. Z uvedeného potom vyplýva, že nárok navrhovateľa na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, by bol premlčaný tak podľa zákona č. 58/1969 Zb. ako aj podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

Vzhľadom na uvedené súd musel žalobný návrh zamietnuť.

Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 58/1969 Zb., je síce pravdou, že zákon č. 58/1969 Zb. vo svojich ustanoveniach náhradu nemajetkovej ujmy neupravuje, táto skutočnosť však sama o sebe podľa súdu neznamená, že takúto náhradu by nebolo možné priznať.

Z ustanovenia § 20 tohto zákona v spojení s § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka totiž vyplýva, že sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Všeobecne sa v právnej teórii a praxi považuje za škodu ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. Skutočná škoda predstavuje takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a je objektívne vyjadriteľná peniazmi. Ušlý zisk je v podstate ušlým majetkovým prospechom a spočíva v nezväčšení majetku poškodeného, ktoré by bolo možné - nebyť škodnej udalosti - dôvodne očakávať s ohľadom na pravidelný beh vecí. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich náhradu škody sa nemateriálna ujma neodškodňuje s výnimkou, ktorou je odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia pri škode na zdraví a od účinnosti zákona č. 526/2002 Z.z. aj s výnimkou škody spôsobenej niektorým trestným činom korupcie. Napriek tomu, však na danú vec treba aplikovať aj príslušné články Ústavy SR o ľudských právach a základných slobodách, ktoré sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Všeobecné súdy v občianskom súdnom konaní sú totiž povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa článku 11 Ústavy SR, a sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje.

Podľa článku 1 Ústavy SR, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy SR, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Pri výklade zákona č. 58/1969 Zb. tak, aby bol tento výklad konformný s Ústavou SR treba prijať záver, že pod pojmom náhrada škody treba rozumieť aj škodu vo forme nemajetkovej ujmy. Zákon č. 514/2003 Z.z. už tento pojem výslovne upravuje, pričom jeho cieľom je to isté ako u zákona č. 58/1969 Zb. a to odškodniť osoby za škodu, ktorá im vznikla nezákonným rozhodnutím prípadne nesprávnym úradným postupom orgánov štátnej moci. Keby sme nepripustili možnosť odškodnenia nemajetkovej ujmy ktorá vznikla nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb., tak by poškodené osoby, ktorým škoda vznikla z tohto dôvodu pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z., boli oproti osobám, ktorým škoda vznikla z toho istého dôvodu avšak už za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. znevýhodnené a nedošlo by u nich k odškodneniu nemajetkovej ujmy, ktorá im preukázateľne vznikla, čím by došlo k odopretiu spravodlivosti (denegatio justitiae). To znamená, že napriek tomu, že Slovenská republika je demokratický a právny štát (čl. 1 Ústavy SR), tieto osoby by nemali k dispozícii žiadny účinný právny prostriedok nápravy a odškodnenia (vo forme nemajetkovej ujmy) za takúto ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Uvedený záver súd zaujal aj z dôvodu, že inú formu nápravy a odškodnenia nemajetkovej ujmy v takomto prípade osobe nepriznáva ani aplikácia ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka ani aplikácia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. Citované ustanovenie totiž je založené na súkromnoprávnej báze, to znamená, že ochrany osobnosti sa možno domáhať len pri zásahu, ktorý bol uskutočnený

v súkromnoprávnej rovine. To znamená, že štát aj tu môže byť subjektom zodpovednosti za zásah do ochrany osobnosti, avšak len za predpokladu, že konal ako subjekt súkromného práva, teda ako právnická osoba v súkromnoprávnom vzťahu. Pri výkone verejnej moci však orgány štátu konajú ako nadriadené subjekty (t.j. je tu vzťah nadriadenosti a podriadenosti) a to najmä v oblasti verejného práva (kam možno zaradiť aj odvetvie práva trestného). Je teda zrejmé, že osoba sa musí úkonom štátu (v danom prípade polície) podriaďiť. Teda nejde o sféru občianskeho práva súkromného, preto aplikácia ustanovení § 11 a nsł. OZ nie je v danom prípade možná. Z rovnakých dôvodov nie je možná ani aplikácia § 420 a nsł. Občianskeho zákonníka.

Aj medzinárodné dokumenty v súvislosti s náhradou za ujmy utrpené následkom porušenia ľudských práv používajú terminológiu "spravodlivá náhrada škody", "náhrada v peniazoch", "plná náhrada za akúkoľvek stratu alebo ujmu", pričom spravodlivá náhrada má obsahovať reštitúciu (navrátenie majetku alebo platbu za utrpenú ujmu alebo stratu, náhradu výdavkov vzniknutých ako dôsledok toho, že osoba sa stala obeťou /poškodenou) a kompenzáciu (ak reštitúcia už možná nie je, alebo ak spravodlivá náhrada nie je postačujúca). Je čas, aby sa definícia škody v zákone č. 58/1969 Zb. nevnímala len ako majetková ujma, ale aby sa pre účely zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ako aj pre účely všeobecnej zodpovednosti ponímanie škody vnímalo ako celková (tak majetková ako aj nemajetková) ujma.

Vzhľadom na uvedené mal súd za to, že za splnenia zákonných podmienok (ktoré súd vzhľadom na vznesenú námietku z premlčania neskúmal) by mohla byť navrhovateľovi priznaná aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to napriek tomu, že na predmetnú vec bolo potrebné aplikovať zákon č. 58/1969 Zb., ktorý možnosť náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo svojich ustanoveniach neupravuje.

Na druhej strane však rovnako, ako pri škode vo forme ušlého zisku, mal súd aj pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za to, že je tento nárok premlčaný.

Vo všeobecnosti pre začatie plynutia premlčacej lehoty pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa postupuje podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Podľa citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Uvedené možno potom aplikovať aj na daný prípad, a to s použitím ustanovenia §20 zákona č. 58/1969 Zb. (pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom). Keďže v zákone č. 58/1969 Zb. absentuje akákoľvek úprava odškodnenia nemajetkovej ujmy vrátane jej premlčania, je potom možné analogicky a s použitím §20 zákona č. 58/1969 Zb. aplikovať na premlčanie nemajetkovej ujmy §101 Občianskeho zákonníka.

Ak by sme sa aj nestotožnili s vyššie uvedenou argumentáciou, tak by sme pri stotožnení nemajetkovej ujmy so škodou podľa zákona č. 58/1969 Zb. (t.j. ak by sme do pojmu škoda zahrnuli, tak ako to robí ESLP, aj nemajetkovú ujmu) mohli na premlčanie nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla z dôvodu nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu orgánu štátu, aplikovať rovnako § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., a teda začiatok plynutia premlčacej doby počítat od vedomosti navrhovateľa o škode resp. o nemajetkovej ujme.

Z hľadiska oboch vyššie uvedených argumentácií, tak či tak, by bol nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný.

Pokiaľ by sme začiatok premlčania nemajetkovej ujmy viazali na vedomosť navrhovateľa o nemajetkovej ujme, tak by jej začiatok plynutia bol viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (t.j. k vzatiu navrhovateľa do väzby resp. najneskôr k jeho prepusteniu z väzby, kedy bol proces nezákonnej väzby zavŕšený). Premlčacia

doba by potom začala plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu a k nezákonnému rozhodnutiu o väzbe resp. kedy došlo k jeho završeniu, a to prepustením z väzby.

Pri výklade premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009, ktorého závery o premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako aj začiatku plynutia premlčacej lehoty, možno aplikovať aj na posudzovaný prípad.

V zmysle citovaného rozhodnutia NS SR: "Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv".

Najvyšší súd SR v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:

" Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Z ustanovenia § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremľujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

Nepremľujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá (§ 100 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práva im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, ktorej sa žalobkyňa domáhala svojim druhým žalobným návrhom, táto vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty zo spoločenstva s milovanou osobou, a podobne. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom.

Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú:

- existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobkyne)
- porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobkyne)

- príčinná súvislosť medzi touto ujmom a protiprávnym konaním.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Európsky súd pre ľudské práva v niektorých prípadoch porušenia osobnostných práv napr. práva na život, osobnú slobodu a bezpečnosť, práva na súkromie a rodinný život, dospel k záveru, že dostatočným zadostučinením pre sťažovateľa je samotné konštatovanie porušenie práva (rozsudky Český vs. Česká republika zo 6. júna 2000, Malhous vs. Česká republika z 12. augusta 2001, Pavletič vs. Slovensko z 22. júna 2004, Indra vs. Slovensko z 1. februára 2005). V iných prípadoch okrem záveru o porušení týchto práv, súčasne priznal úspešným sťažovateľom náhradu za utrpenú majetkovú ujmu (rozsudky Kučera vs. Slovensko zo 17. júla 2007, Babylonová vs. Slovensko z 20. júna 2006, Turek vs. Slovensko zo 14. februára 2006).

Osobnosť človeka je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva. V prípade neoprávneného zásahu do určitého absolútneho osobnostného práva vznikne poškodenej osobe právo domáhať sa svojej ochrany.

Jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozeráť relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv (podobne ako je to v prípade práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Podľa názoru dovolacieho súdu je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky.

Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.

Správne konštatoval odvolací súd, keď uviedol, že uvedený zásah bol jedným konaním žalovaného, aj keď účinky budú pretrvávajúť po dlhú dobu. Námietku žalobkyne, že zásah do osobnostných práv žalobkyne stále trvá, neskončil a skončiť ani nemôže, pretože žalobkyni syna nikto nevráti, a preto nemožno uvažovať o začatí plynutia premlčacej doby, je neopodstatnená. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život syna žalobkyne Petra Kiráľa 14. novembra 2000, do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, ktorý nastal momentom jeho smrti a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva z blízkou osobou) u žalobkyne stále pretrvávajú. Žalobkyňa preto mohla svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 15. novembra 2000. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 15. novembra 2003. Žalobkyňa však svoju žalobu podala na súde až 21. marca 2006, teda po uplynutí premlčacej doby.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že k obdobnému právnomu záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj vo svojom

rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 278/2007 zo dňa 25. septembra 2008. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na prax a rozhodnutia súdov Českej republiky dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 1522/2007 z 28. júna 2007, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepodlieha premlčaniu, nebolo prijaté na publikovanie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk. Pod Rc 4/2008 tu však bol naopak publikovaný rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp.zn. 1 Co 63/2003 zo dňa 17. februára 2004, zastávajúci opačný názor, t.j. že ide o právo, ktoré sa premlčuje, keďže ide o majetkový nárok, ktorý sa odvíja od osobnostného nepremlčateľného práva. Špecializovaný senát Najvyššieho súdu Českej republiky následne v ďalšej veci predložil spis veľkému senátu, ktorý v zhode s publikovaným rozhodnutím dospel k záveru, že uvedené právo sa premlčuje".

Aj v posudzovanom prípade uvedený zásah (nezákonné rozhodnutie o vzatí navrhovateľa do väzby) bol jedným konaním odporcu, aj keď jeho účinky budú pretrvávajúť po dlhú dobu. Preto prípadnú námietku navrhovateľa, že zásah do jeho osobnostných práv stále trvá, neskončil a skončiť ani nemôže, pretože následky pociťuje dodnes, a preto nemožno uvažovať o začatí plynutia premlčacej doby, je neopodstatnená. V prejednávanej veci možno konštatovať, že neoprávneným konaním odporcu resp. "nezákonným" rozhodnutím o vzatí do väzby bolo jedným činom zasiahnuté do práva na zdravie, ľudskú dôstojnosť a česť navrhovateľa a to dňa 28.5.2003, ktorý nastal momentom jeho vzatia do väzby a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a pod.) u navrhovateľa stále pretrvávajú. Navrhovateľ preto mohol svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát dňa 29. 5. 2003 resp. ak zásah trval až do prepustenia z väzby dňa 23.6.2004, tak dňa 24.6.2004. Od tohto dňa (či už odo dňa vzatia navrhovateľa do väzby alebo odo dňa jeho prepustenia z väzby) začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila dňa 29.5. 2006 resp. 24.6.2007. Navrhovateľ však svoju žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy podal na súde až dňa 27.3.2012, teda po uplynutí premlčacej doby.

Teda v danom prípade tak vedomosť o nemajetkovej ujme ako aj okamih, kedy bolo možné právo vykonať po prvý raz, sa v danom prípade viaže k jednému okamihu (či už ku dňu vzatia do väzby alebo jeho prepustenia z väzby, ak by sme tvrdili, že tento nezákonný proces bol zavŕšený až prepustením navrhovateľa z väzby), nakoľko konanie odporcu (resp. rozhodnutie o vzatí do väzby) bol jedným konaním odporcu, hoci jeho účinky v podobe šoku, traumy, smútku a pod. budú pretrvávajúť po dlhú dobu. Preto počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva navrhovateľa resp. kedy bol tento neoprávnený zásah zavŕšený, pričom premlčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv resp. kedy došlo k jeho zavŕšeniu. Za danej situácie bolo treba nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v dôsledku "nezákonného" rozhodnutia o vzatí do väzby, považovať za premlčaný, pričom k jeho premlčaniu došlo ešte v roku 2006 resp. 2007.

Napriek vyššie uvedenému výkladu premlčania nemajetkovej ujmy (ku ktorému súd pristúpil z dôvodu absencie výslovnej úpravy takýto nárok podľa zákona č. 58/1969 Zb. priznávať), mal súd za to, že ak je nemajetková ujma uplatňovaná podľa zákona č. 58/1969 Zb. a zároveň sa týka rozhodnutia o vzatí do väzby, tak by sa malo ust. § 23 zákona č. 58/1969 Zb.(pojednávajúce o premlčaní náhrady škody za väzbu a stanovení jednoročnej premlčacej lehoty) analogicky aplikovať aj na premlčanie nemajetkovej ujmy. Aj nemajetková ujma za väzbu by sa teda mala premlčovať v jednoročnej premlčacej lehote plynúcej od právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku. Aj pri takomto výklade premlčania nemajetkovej ujmy za väzbu podľa zákona č. 58/1969 Zb.(t.j. uplatnenie analógie §23 aj na premlčanie nemajetkovej ujmy) by to v posudzovanom prípade znamenalo jej premlčanie.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, mal súd za to, že nároky navrhovateľa, tak na náhradu škody (ušlý zisk) ako aj na náhradu nemajetkovej ujmy, sú premlčané, a preto žalobný návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia §142 ods. 1 OSP. Odporca mal vo veci plný úspech, preto mu podľa § 142 ods. 1 patrí náhrada trov konania voči navrhovateľovi. Nakoľko si však odporca náhradu trov konania neuplatnil, pričom mu trovy konania ani nevznikli, súd mu náhradu trov nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia na Okresnom súde Bratislava I v Bratislave. Z odvolania má byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované.

Zároveň v ňom treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis